

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D. a soudců Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D. a Mgr. Petra Šebka v právní věci žalobce: **Město Pelhřimov**, se sídlem Pelhřimov, Masarykovo nám. 1, proti žalovanému: **Ministerstvo dopravy**, se sídlem Praha, nábreží Ludvíka Svobody 1222/12, o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva dopravy, odboru pozemních komunikací, ze dne 19.12.2012, č.j. 704/2012-120-STSP/2,

t a k t o :

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení rozhodnutí Ministerstva dopravy, odboru pozemních komunikací (dále jen „žalovaný“), ze dne 19.12.2012, č.j.

704/2012-120-STSP/2, kterým žalovaný podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Krajského úřadu kraje Vysočina, odboru dopravy a silničního hospodářství (dále jen „krajský úřad“), ze dne 22.10.2012, č.j. KUJI 70756/201 ODSH 1232/2012-Há/OZO, kterým bylo žalobci nařízeno odstranění zdroje ohrožení silnice I/19 – dvou kusů stromů.

I. Podstata věci

Krajský úřad rozhodnutím ze dne 22.10.2012, č.j. KUJI 70756/201 ODSH 1232/2012-Há/OZO, nařídil žalobci odstranění zdroje ohrožení silnice I/19 – dvou kusů stromů v blízkosti silnice I/19 v intravilánu obce Starý Pelhřimov, které jsou ve velmi špatném stavu – jeden je shnilý a druhý prosychá. Krajský úřad vyšel z toho, že pro stanovení povinnosti udržovat vegetaci v průjezdním úseku silnic není určující aspekt vlastnictví, ale to, že pozemky v průjezdním úseku silnic naplňují znaky veřejného prostranství ve smyslu § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (dále jen „zákon o obcích“).

Proti rozhodnutí krajského úřadu podal žalobce odvolání, v němž namítal, že není účastníkem řízení, neboť není vlastníkem, nájemcem ani oprávněným uživatelem stromů. Krajský úřad se nezabýval ani tím, jak má žalobce naložit s pokáceným dřevem, a ani tím, zda ke kácení má dojít mimo postupy dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon č. 114/1992 Sb.“).

Žalovaný odvolání zamítl s tím, že podle rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4.11.1997 ve věci sp.zn. 17 Co 441/97 je silniční vegetace součástí veřejné zeleně, tudíž odpovědným za škodu není vlastník pozemku, ale ten, kdo má povinnost pečovat o údržbu veřejné zeleně ve městě. Dále z rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 21.8.2008 ve věci sp.zn. 13 Co 258/2007 vyplývá, že pro stanovení povinnosti udržovat vegetaci v průjezdním úseku silnic není určující aspekt vlastnictví, ale fakt, že pozemky v průjezdním úseku silnic naplňují znaky veřejného prostranství. Slouží-li tyto pozemky obecnému užívání, tj. veřejnému zájmu, musí o ně pečovat obec v rámci plnění úkolů v samostatné působnosti ve smyslu § 35 odst. 2 zákona o obcích, tedy provádět běžnou údržbu vegetace na nich v rozsahu, aby byl zachován účel, ke kterému pozemky slouží. Dovolání proti tomuto rozsudku pak Nejvyšší soud odmítl. Žalovaný dále odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11.8.2004 ve věci sp.zn. 7 A 46/2001, publ. pod č. 834/2006 Sb. NSS a na www.nssoud.cz. Žalovaný tedy na základě výše citované judikatury dospěl k závěru, že o silniční vegetaci v průjezdním úseku silnice obcí je povinna pečovat obec z toho titulu, že se jedná o veřejnou zeleň, která je součástí veřejného prostranství, a bez ohledu na to, komu pozemky patří. Krajský úřad jako silniční správní úřad není oprávněn ve smyslu § 35 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“), zabývat se otázkou vlastnictví dřevní hmoty.

Závěry žalovaného nyní žalobce napadá podanou žalobou.

II. Shrnutí žalobní argumentace

Žalobce v žalobě odkazuje na obsah podaného odvolání a namítá, že § 35 zákona o pozemních komunikacích je nutné vykládat v souladu s dodržáním zásady proporcionality. Silniční správní úřad je oprávněn nařídit odstranění zdroje ohrožení prvotně vlastníku. Teprve není-li u vlastníka dána záruka splnění povinnosti, může určit jiný subjekt, který je schopen povinnost splnit.

Žalobce se neztotožňuje s výkladem předestřeným žalovaným. Neexistuje totiž zákonná úprava, která by krajský úřad opravňovala k uložení předmětné povinnosti žalobci. Žalovaný vycházel pouze z judikatury, kterou aplikoval v dané věci nesprávně a účelově.

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové se týká zcela jiné právní úpravy, a to právní úpravy obsažené ve vyhlášce č. 35/1984 Sb., která rozdělovala úkoly údržby komunikací. Se závěry rozsudku Krajského soudu v Brně se pak žalobce neztotožňuje, neboť představují nepřipustně rozšiřující výklad zákona o obcích, který definuje pojem veřejné prostranství pro účely vymezení možnosti stanovení pravidel chování obci v rámci projevu její vrchnostenské moci, obdobně je pojem veřejného prostranství chápán v souvislosti s právem obce stanovit místní poplatek za užívání veřejného prostranství (§ 4 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích). Odkaz na usnesení Nejvyššího soudu pak není případný, neboť Nejvyšší soud se dovoláním věcně nezabýval.

Žalobce dále poukazuje na to, že o kácení předmětných stromů vůbec nebyly vyrozuměny dotčené orgány ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona č. 114/1992 Sb. Účastníkem řízení měl být dále vlastník, resp. Ředitelství silnic a dálnic ČR, a to minimálně podle § 27 odst. 2 správního řádu. Pokácené dřevo zůstává ve vlastnictví státu a žalovaný, resp. krajský úřad se měli zabývat tím, jak naložit s majetkem třetí osoby.

Z výše uvedených důvodů se žalobce domáhá zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného. Na svém procesním postoji setrval po celou dobu řízení před zdejším soudem.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že na problematiku údržby silniční vegetace existují v zásadě dva pohledy. První vychází z obecné zásady soukromoprávní, že vlastnictví zavazuje. Tedy silniční vegetace je součástí pozemku a povinnost o ni pečovat má vlastník. Tento pohled však nebere v úvahu § 14 odst. 1 písm. b) zákona o pozemních komunikacích, který výslovně stanoví, že v případě průjezdního úseku

silnice (§ 8 zákona o pozemních komunikacích) není silniční vegetace její součástí ani příslušenstvím.

Druhý pohled vychází z veřejnoprávní úpravy institutu veřejného prostranství, resp. veřejné zeleně. V souladu s dosavadní judikaturou je založen na obecné povinnosti obcí, uvedené v § 35 odst. 2 zákona o obcích, pečovat o veřejnou zeleň, která je součástí veřejného prostranství, bez ohledu na to, komu pozemky patří. V této souvislosti žalovaný odkázal na usnesení Ústavního soudu ze dne 25.1.2011, sp.zn. IV. ÚS 3639/10.

Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Taktéž žalovaný setrval na svém procesním postoji po celou dobu řízení před zdejší soudem.

IV. Posouzení věci

Žaloba byla podána včas (§ 72 s.ř.s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).

Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v rámci žalobních bodů, jak je uplatnil žalobce v podané žalobě ve smyslu § 75 odst. 2 s.ř.s., podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodování žalovaného postupem podle § 75 odst. 1 s.ř.s.

Soud rozhodoval bez nařízení jednání za splnění podmínek podle § 51 odst. 1 s.ř.s.

Z obsahu správního spisu vyplynulo, že dne 22.8.2012 Policie ČR (Krajské ředitelství policie kraje Pelhřimov, územní odbor Pelhřimov, dopravní inspektorát) podala návrh na odstranění dvou kusů stromů v blízkosti silnice I/19 (silnice I. třídy) v intravilánu obce Starý Pelhřimov. Důvodem podání návrhu byla skutečnost, že se stromy nachází v těsné blízkosti silnice I/19 a korunou zasahují nad vozovku. S ohledem na to, že jsou z větší části suché, hrozí pád ulomených větví na vozovku a projíždějící vozidla, a tím by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti silničního provozu v daném místě silnice I/19. Ředitelství silnic a dálnic ČR dne 28.8.2012 Městskému úřadu Pelhřimov sdělilo, že jako majetkový správce silnic prvních tříd v kraji Vysočina nemá žádný vztah k údržbě vegetace v průjezdním úseku silnic. Bylo zjištěno, že stromy rostou na parcele 807/01 v k.ú. Starý Pelhřimov, ve vlastnictví státu, s právem hospodaření zapsaným v katastru nemovitostí pro Ředitelství silnic a dálnic. Krajský úřad zahájil ve smyslu § 35 odst. 2 zákona o pozemních komunikacích správní řízení o odstranění zdroje ohrožení a nařídil žalobci odstranit zdroj ohrožení.

V nyní posuzované věci krajský úřad aplikoval § 35 odst. 2 zákona o pozemních komunikacích, podle kterého silniční správní úřad zjišťuje zdroje ohrožování dálnice, silnice a místní komunikace a zdroje rušení silničního provozu na nich. Zjistí-li zdroj ohrožení jiný, než je uveden v odstavci 1, nařídí silniční správní úřad jeho provozovateli nebo vlastníku odstranění zdroje tohoto ohrožení. Nevyhoví-li

provozovatel nebo vlastník zdroje ohrožení, silniční správní úřad rozhodne o odstranění zdroje ohrožení na jeho náklady.

Ust. § 35 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích pak stanoví, že vlastníci nemovitostí v sousedství dálnice, silnice a místní komunikace jsou povinni strpět, aby na jejich pozemcích byla provedena nezbytná opatření k zabránění sesuvů půdy, padání kamenů, lavin a stromů nebo jejich částí, vznikne-li toto nebezpečí výstavbou nebo provozem dálnice, silnice a místní komunikace nebo přírodními vlivy; vznikne-li toto nebezpečí z jednání těchto vlastníků, jsou povinni učinit nezbytná opatření na svůj náklad. O rozsahu a způsobu provedení nezbytných opatření a o tom, kdo je provede, rozhodne silniční správní úřad.

Jako zdroj ohrožení provozu byly identifikovány uschlé stromy a jako opatření bylo krajským úřadem jako silničním správním úřadem nařízeno jejich pokácení. Provedení opatření uložil krajský úřad žalobci z toho důvodu, že silniční vegetace je součástí veřejné zeleně, o kterou žalobce - obec pečuje. Žalobce nepochybně, že by stav stromů předmětný zásah nevyžadoval.

Pro soud bylo podstatné nejprve posoudit, zda v daném případě byla aplikována na věc dopadající veřejnoprávní úprava, neboť žalobce namítal, že silniční správní úřad měl postupovat v souladu s požadavky zákona č. 114/1992 Sb. a že ke kácení se nevyjádřil orgán ochrany přírody.

Je nepochybné, že pokácením dřevin na pozemcích přiléhajících k silnici mohou být ovlivněny různé veřejné zájmy; podstatné je, jakým způsobem ochranu veřejných zájmů reglementuje zákonodárce.

Pravidla týkající se kácení dřevin obsahuje především zákon č. 114/1992 Sb. a prováděcí vyhláška k tomuto zákonu č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, účinná od 15.7.2013. Z právní úpravy provedené zákonem č. 114/1992 Sb. vyplývá, že z důvodu ochrany dřevin jako součásti přírody a krajiny zakotvil zákonodárce institut povolení ke kácení dřevin (§ 8 zákona č. 114/1992 Sb.). Jeho smyslem je posoudit zejména funkční a estetický význam dřeviny pro přírodu a krajinu, do jejíhož rázu a charakteru může být pokácením dřeviny zasaženo. S tím ostatně koresponduje i § 9 zákona č. 114/1992 Sb., který hovoří o ekologické újmě vzniklé pokácením dřevin. Zároveň však § 8 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb. stanoví, že povolení není třeba ke kácení dřevin, je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu. Ten, kdo za těchto podmínek provede kácení, oznámí je orgánu ochrany přírody do 15 dnů od provedení kácení. Je tedy zřejmé, že zákonodárce zamýšlel, vedle hlediska ekologického, v určitých případech zohlednit jiné, závažnější hledisko, a to hledisko ochrany života, zdraví a majetku. Proto povolení orgánu ochrany přírody ke kácení z důvodu ohrožení zmiňovaných hodnot nevyžadoval, logicky i proto, že test proporcionality mezi zájmem na ochraně života a zdraví, případně majetku a zájmem ochrany přírody a

krajiny je v případě bezprostředního ohrožení života a zdraví či hrozby škody velkého rozsahu neproveditelný. Test proporcionality by totiž vždy vedl k závěru o neslučitelnosti poměřovaných práv a hodnot za zmiňované situace bezprostředního ohrožení.

Na stejných principech stojí ve vztahu k dřevinám i právní úprava provedená zákonem o pozemních komunikacích; v § 15 zákonodárce reflektuje nutnost v případě kácení silniční vegetace vlastníkem dálnice, silnice a místní komunikace vyžádat si vyjádření jak silničního správního úřadu (neboť průběh kácení může mít vliv na bezpečnost provozu apod.) s tím, že vlastník dálnice, silnice a místní komunikace je povinen postupovat podle zvláštních právních předpisů (zákon č. 114/1992 Sb.).

S tím ostatně korespondují i závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2011 ve věci sp. zn. 7 As 21/2011, která se týkala uložení pokuty Správě a údržbě silnic Plzeňského kraje, příspěvkové organizaci, od České inspekce životního prostředí za nepovolenou změnu krajinného rázu pokácením dvoustranné aleje podél silnice. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že stěžovatel (Správa a údržba silnic Plzeňského kraje, příspěvková organizace) se měl zajímat, zda krajinný ráz jeho činností nebude dotčen, a proto se měl obrátit na příslušný orgán ochrany přírody. Z uvedeného vyplývá, že Nejvyšší správní soud v daném případě akcentoval, že v případě kácení aleje stromů podél silnice byl správce komunikace povinen před pokácením aleje obrátit se na orgán ochrany přírody. Skutkově se daný případ od nyní projednávaného odlišuje v tom, že kácení nebylo provedeno na základě opatření silničního správního úřadu podle zákona o pozemních komunikacích, ale z důvodu přípravy rekonstrukce komunikace jejím správcem.

V nyní projednávaném případě však podle soudu na danou situaci dopadá výlučně právní úprava obsažená v § 35 zákona o pozemních komunikacích, která sleduje ochranu jiného veřejného zájmu než ekologického, a to bezpečnosti provozu a ochranu života, zdraví a majetku. Podmínkou aplikace § 35 zákona o pozemních komunikacích je zjištění hrozícího nebezpečí, na které je silniční správní úřad povinen reagovat. Jedná se tedy o situace, kdy z povahy věci zájem na zabránění pádu stromů či jejich částí na silnici v důsledku přírodních vlivů je zcela převažující a s ohledem na hrozící nebezpečí životu, zdraví a majetku proto nelze dát přednost ekologickým a krajinnotvorným hlediskům. Test proporcionality proto ani zde nemá pro jeho neproveditelnost smyslu, a proto zde ani není žádné návaznosti na právní úpravu obsaženou v zákoně č. 114/1992 Sb., a žalobce nesplnění podmínek aplikace § 35 zákona o pozemních komunikacích nenamítá.

Ostatně obdobný závěr plyne i z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 2 As 7/2008 – 50, dostupného na www.nssoud.cz, byť se zabýval skutkově poněkud odlišnou situací, a to odstraněním větví přesahujících

z okolních pozemků do průjezdního profilu pozemní komunikace, kdy v daném případě byl aplikován § 35 odst. 2 zákona o pozemních komunikacích.

Vztaženo na nyní projednávanou věc, je zřejmé, že krajský úřad jako silniční správní úřad sice aplikoval nesprávně odst. 2 výše citovaného § 35 zákona o pozemních komunikacích, ač na danou situaci dopadá přímo odst. 1 tohoto ustanovení, neboť výslovně hovoří o nebezpečí spočívajícím v pádu stromů na komunikaci v důsledku přírodních vlivů. Nicméně podle zdejšího soudu toto pochybení by samo o sobě nemohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí krajského úřadu, resp. žalovaného; krajský úřad jako silniční správní úřad aplikoval správně právní úpravu, zakotvující jeho pravomoc uložit opatření v případě hrozícího nebezpečí provozu na silnici, která je upravena v § 35 zákona o pozemních komunikacích.

K námitce, že žalobce nebyl vlastníkem předmětných stromů, soud uvádí, že žalobce jako obec nepochybně pečuje o veřejnou zeleň. Jedná se o zeleň nacházející se ve veřejně přístupných prostranstvích v intravilánu obce, přičemž plochy veřejné zeleně mohou být vlastněny i subjekty odlišnými od obce. Ústavní soud přitom dospěl k závěru, že není protiústavní, pokud režimu veřejného prostranství podléhají i prostory vlastněné osobami soukromého práva (bod 23. a 24. nálezu Ústavního soudu ze dne 22.9.2009, Pl.ÚS 42/06, publ. pod č. 430/2009 Sb.). Pokud tedy § 35 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích stanoví, že o rozsahu a způsobu provedení nezbytných opatření a o tom, kdo je provede, rozhodne silniční správní úřad, pak pokud uložení opatření konkrétně žalobci odůvodnil krajský úřad tím, že žalobce jako obec pečuje a provádí údržbu veřejné zeleně (prořezávání, kácení, sekání apod.) v intravilánu obce, kam předmětné stromy spadají, tyto důvody pro uložení opatření pokácet předmětné stromy právě žalobci se jeví zdejšímu soudu jako racionální a v souladu s citovanou právní úpravou; nicméně je představitelné, že by obstálo uložení předmětné povinnosti i Ředitelství silnic a dálnic ČR, které je subjektem oprávněným k hospodaření s řadou pozemků ve vlastnictví státu, nikoliv pouze ostatní plochy - komunikace. Důvody, které vedly krajský úřad k uložení povinnosti pokácet předmětné stromy žalobci, však v nyní projednávané věci obstojí, obzvláště jednalo-li se o stromy právě v intravilánu obce.

Soud tak neshledal žádný z uplatněných žalobních bodů důvodným a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti.

Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

V. Náklady řízení

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první s. ř. s., podle něhož, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch,

právo na náhradu nákladů řízení před soudem, jež důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

Žalobce nebyl ve věci úspěšný, a proto mu právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému nenáleží; to náleží žalovanému. Vzhledem k tomu, že žalovaný náhradu nákladů řízení nepožadoval, rozhodl zdejší soud tak, že se žalovanému, byť procesně úspěšnému, náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 31. 7. 2014

David Raus
předseda senátu